

Pozměňovací návrh

k bodu 270/A6 – Návrh programu MŠMT na podporu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací „Informace – základ výzkumu“ a stanovisko Rady

Předkládá: prof. Ing. Jiří Málek, DrSc.

I. Návrh změn

V Návrhu stanoviska Rady k návrhu programu Informace – základ výzkumu navrhuji následující změny:

1) V části IV.1. se za poslední odstavec vkládá text:

„Připomínky:

- Dobu trvání programu zkrátit na 5 let do roku 2017 – s ohledem na potřebu změny způsobu financování elektronických informačních zdrojů jako formu podpory infrastruktur bude nezbytné zavést tyto možnosti do zákona č. 130/2002 Sb. a do praxe v ČR. Z toho důvodu se doporučuje takto navržený Program zkrátit na období 5 let a pro další období již vycházet z možností zákona.
- Způsob dosažení cílů – identifikace oblastí a předmětu podpory upravit na: (a) zajištění primárních a sekundárních multioborových EIZ; (b) primárních a sekundárních oborových EIZ; (c) zajištění citačních databází používaných pro hodnocení výsledků VaV v ČR a mezinárodní srovnávání včetně podpůrných hodnotících nástrojů z těchto databází vycházejících. Zásadní pro informační infrastrukturu VaV je zajištění konsorciálních licencí na EIZ. V případě dostatku finančních prostředků je doplňkově vhodné podpořit také implementaci a rozvoj nástrojů a služeb pro uživatelsky přívětivé a efektivní zpřístupňování a využívání EIZ (vždy pouze jen jako součást projektu na konsorciální licence na EIZ). Ostatní navrhované oblasti podpory jsou nadbytečné.
- Doporučujeme omezit potenciální příjemce na: (a) veřejné vysoké školy podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, v platném znění; (b) výzkumné organizace splňující definici Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací č. 2006/C 323/01. Jedná se o specializované EIZ, které jsou jen velmi málo využívány uživateli mimo akademickou obec školy či pracovníky výzkumné organizace, jak lze doložit statistikami využívání z předchozích programů. Knihovny veřejných vysokých škol jsou veřejně přístupné a dostupnost EIZ v souladu s licenčními podmínkami producentů pro případné zájemce z řad odborné veřejnosti mimo svou akademickou obec zajistí. Rozšiřování licencí pro další knihovny je nadbytečné a zvyšuje náklady projektů, přestože se traduje, že tomu tak není.“

2) V části VI. se za poslední odstavec doplňuje nový odstavec, který zní:

„Rada dále požaduje zohlednit připomínky uvedené v části IV.1. tohoto stanoviska, vztahující se k délce trvání programu, způsobu dosažení cílů programu a omezení skupin potenciálních příjemců.“

3) V části VII. se text písmen a) a b) mění a zní:

„ a) doporučuje poskytovateli předložit návrh programu vládě se zohledněním připomínek Rady,

b) doporučuje vládě materiál schválit ve znění se zohledněnými připomínkami.“

II. Odůvodnění návrhu

ad 1) Zkrátit dobu programu na 5 let – do roku 2017

Je třeba změnit stávající způsob podpory financování elektronických informačních zdrojů (EIZ) ze státního rozpočtu, inspirovat se modely úspěšnými v zahraničí, vytvořit koncepční model finanční podpory EIZ, jako základní nezbytné informační infrastruktury pro VaV, a od roku 2018 tento model zavést do praxe v ČR.

1. Účelové financování prostřednictvím programů, do nichž se obecně předkládají konkurenční projekty, je pro zajištění EIZ nevhodné. Zde se nejedná o konkurenční projekty, nejsou podávány dva projekty (či více) na stejné EIZ. Jsou podávány projekty na informační zdroje vzájemně se doplňující, které v rámci programu zajistí spektrum zdrojů v potřebném rozsahu a oborovém pokrytí pro vědeckou komunitu v celé ČR. Nepřijetím jednoho (či několika) z podaných projektů je tak ohroženo informační zabezpečení vědního oboru (vědních oborů) v celé ČR.

2. Program je navrhován jako doplněk k financování EIZ prostřednictvím operačního programu VaVpI, PO 3, oblast podpory 3.2, výzva 4.3 (dále jen Výzva), který umožnil institucím mimo Prahu podat projekty na financování EIZ se zajištěním financování až do roku 2017 a s povinnou udržitelností do r. 2019. Tuto udržitelnost nebudou instituce schopny pokrýt bez finanční podpory ze státního rozpočtu. Proto je důležité, aby již od roku 2018 fungoval nový systém podpory.

Asociace knihoven vysokých škol ČR a Rada vysokých škol opakovaně upozorňovaly odpovědné osoby na MŠMT, že financovat licence EIZ pomocí programů je velmi problematické.

ad 2) Upravit „Způsob dosažení cílů – identifikace oblastí a předmětu podpory“:

- zajištění primárních a sekundárních multioborových EIZ;
- primárních a sekundárních oborových EIZ;
- zajištění citačních databází používaných pro hodnocení výsledků VaV v ČR a mezinárodní srovnávání včetně podpůrných hodnotících nástrojů z těchto databází vycházejících.

Pozn. Finance na zajištění Web of Science pro celou ČR na léta 2013 až 2015 má ve svém rozpočtu zajištěny resp. plánovány AV ČR (prostřednictvím KNAV).

Zásadní pro informační infrastrukturu VaV je zajištění konsorciálních licencí na EIZ. V případě dostatku finančních prostředků je doplnkově vhodné podpořit také implementaci a rozvoj nástrojů a služeb pro uživatelsky přívětivé a efektivní zpřístupňování a využívání EIZ (vždy pouze jen jako součást projektu na konsorciální licence na EIZ). Ostatní navrhované oblasti podpory jsou nadbytečné.

ad 3) Omezit možné příjemce dotace výhradně na:

- veřejné vysoké školy ve smyslu zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, v platném znění;
- výzkumné organizace splňující definici Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací č. 2006/C 323/01, platného od 1. 1. 2007.

Jedná se o specializované EIZ, které jsou jen velmi málo využívány uživateli mimo akademickou obec školy či pracovníky výzkumné organizace, jak lze doložit statistikami využívání z předchozích programů. Knihovny veřejných vysokých škol jsou veřejně přístupné a dostupnost EIZ v souladu s licenčními podmínkami producentů pro případné zájemce z řad odborné veřejnosti mimo svou akademickou obec zajistí. Rozšiřování licencí pro další knihovny je nadbytečné a zvyšuje náklady projektů, přestože se traduje, že tomu tak není.

Zásadní riziko

V případě nepřijetí některých projektů podaných do Výzvy či odmítnutí Výzvy jako celku Evropskou komisí bude finanční dotace programu (zejména v prvních dvou letech) nedostatečná a neumožní informačně zabezpečit VaV v regionech. Do Výzvy podaly veřejné vysoké školy celkem 5 oborových konsorciálních projektů (na zajištění základních EIZ v oblasti chemie a chemického inženýrství, technických věd, medicíny a ošetrovatelství, přírodních věd, zemědělství) a 3 multioborové konsorciální projekty. Celková výše finančních prostředků požadovaných v těchto projektech (na pětileté licence primárních i sekundárních EIZ a trvalé licence k digitalizovaným archivům vědeckých periodik) je cca 700 mil. Kč. Výzva nepokrývá humanitní zdroje. Výsledky Výzvy by měly být známy v červnu 2012.

III. Znění návrhu stanoviska se zvýrazněnými změnami

Stanovisko

Rady pro výzkum, vývoj a inovace k návrhu programu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy „Informace – základ výzkumu“

I. Způsob předložení návrhu

Návrh programu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací byl předložen Radě pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „Rada“) Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ke stanovisku s odkazem na § 5 odst. 2 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění zákona č. 110/2009 Sb.

II. Způsob projednání návrhu

Zpravodajem k návrhu programu byla prof. Ing. Stanislava Hronová, CSc., dr.h.c.

Návrh programu byl projednán na 270. zasedání Rady dne 24. února 2012

III. Soulad se zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Rada hodnotí náležitosti návrhu programu ve smyslu § 5 odst. 2 zákona č. 130/2002 Sb. na nové programy výzkumu, experimentálního vývoje a inovací takto:

Identifikační údaje

- Název programu je „**Informace – základ výzkumu**“ (dále jen „Program“)
- Program je zaměřen na podporu infrastruktury pro výzkum, experimentální vývoj a inovace
- Rada přiděluje Programu pro účely evidence v informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací identifikační kód „**LR**“
- Poskytovatelem účelové podpory Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“)

Členění na podprogramy – Program není členěn na podprogramy.

Termín vyhlášení a doba trvání – doba trvání Programu se předpokládá v letech 2013 až 2019. Veřejná soutěž ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích (dále jen „veřejná soutěž“) bude vyhlášována každoročně, zahájení řešení projektů se předpokládá od roku 2013. Maximální délka řešení jednoho projektu v tomto programu je stanovena na 60 měsíců.

Celkové výdaje a výdaje z veřejných prostředků na uskutečnění Programu v jednotlivých letech – jsou uvedeny, výše plánovaných výdajů bude činit celkem 2 911 961 tis. Kč, z toho **výdaje ze státního rozpočtu budou činit celkem 2 183 970 tis. Kč.**

Nejvyšší povolená míra podpory – uvedena.

Specifikace cílů – uvedena.

Srovnání se současným stavem v České republice a v zahraničí – uvedeno.

Očekávané přínosy – jsou uvedeny souhrnně za celý Program.

Náležitosti materiálu do vlády – materiál obsahuje obálku, návrh usnesení a předkládací zprávu.

IV. Souhrnné věcné zhodnocení návrhu Programu Radou

1. Obecně k materiálu

Program je zaměřen na průřezovou oblast výzkumu, experimentálního vývoje inovací, a to na infrastruktura výzkumu, experimentálního vývoje a inovací podle § 2 odst. 2 písm. e) zákona č. 130/2002 Sb.

Cílem je podpořit zpřístupňování základních informačních zdrojů pro výzkum a experimentální vývoj výzkumným organizacím prostřednictvím rychle se rozvíjející informační infrastruktury. Tato infrastruktura je nezbytná pro primární výzkumné nehmotné hospodářské činnosti výzkumných organizací. Program se soustřeďuje na formy účelného využívání zvýhodněných celostátních nebo národních multilicencí a hromadných oborových licencí.

Jeho cíle uvedené níže pokrývají komplexní potřeby základního informačního zabezpečení české vědy a zejména základního výzkumu. Je programem podpory informační infrastruktury výzkumu a vývoje a nemá výzkumný charakter.

Očekávaným výsledkem každého projektu bude zajištění snadného a kvalitního přístupu českých výzkumníků ke konkrétním národním nebo světovým informačním zdrojům, které jsou pro výzkum a vývoj v ČR klíčové. Rozsah, typ a počet zpřístupněných informačních zdrojů, počet získaných licencí a uplatněných přístupů pro jednotlivé informační zdroje pro

výzkum se bude lišit dle jednotlivých vědních oborů a musí vycházet z výsledků aktuálně provedené analýzy potřeb akademické sféry. Na úrovni Programu se předpokládá minimálně 10 celostátních nebo národních licencí klíčových informačních zdrojů pro výzkum a více než sto základních oborových titulů z nyní dostupných informačních zdrojů pro výzkum a vývoj.

Připomínky:

- *Dobu trvání programu zkrátit na 5 let do roku 2017 – s ohledem na potřebu změny způsobu financování elektronických informačních zdrojů jako formu podpory infrastruktur bude nezbytné zavést tyto možnosti do zákona č. 130/2002 Sb. a do praxe v ČR. Z toho důvodu se doporučuje takto navržený Program zkrátit na období 5 let a pro další období již vycházet z možností zákona.*
- *Způsob dosažení cílů – identifikace oblastí a předmětu podpory upravit na: (a) zajištění primárních a sekundárních multioborových EIZ; (b) primárních a sekundárních oborových EIZ; (c) zajištění citačních databází používaných pro hodnocení výsledků VaV v ČR a mezinárodní srovnávání včetně podpůrných hodnotících nástrojů z těchto databází vycházejících. Zásadní pro informační infrastrukturu VaV je zajištění konsorciálních licencí na EIZ. V případě dostatku finančních prostředků je doplňkově vhodné podpořit také implementaci a rozvoj nástrojů a služeb pro uživatelsky přívětivé a efektivní zpřístupňování a využívání EIZ (vždy pouze jen jako součást projektu na konsorciální licence na EIZ). Ostatní navrhované oblasti podpory jsou nadbytečné.*
- *Doporučujeme omezit potenciální příjemce na: (a) veřejné vysoké školy podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, v platném znění; (b) výzkumné organizace splňující definici Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací č. 2006/C 323/01. Jedná se o specializované EIZ, které jsou jen velmi málo využívány uživateli mimo akademickou obec školy či pracovníky výzkumné organizace, jak lze doložit statistikami využívání z předchozích programů. Knihovny veřejných vysokých škol jsou veřejně přístupné a dostupnost EIZ v souladu s licenčními podmínkami producentů pro případné zájemce z řad odborné veřejnosti mimo svou akademickou obec zajistí. Rozšiřování licencí pro další knihovny je nadbytečné a zvyšuje náklady projektů, přestože se traduje, že tomu tak není.*

2. K části 13: Celkové výdaje programu

Celkové výdaje jsou na období trvání Programu navrženy v návaznosti na již ukončený program INFOZ. Při návrhu výdajů byl zohledněn fakt, že pro výzkumné organizace mimo region hlavního města Prahy existují možnosti širšího krytí nákladů na pořízení a zpřístupnění informačních zdrojů prostřednictvím Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace. Duplicitní financování je vyloučeno.

Dále byla zohledněna možnost uplatňovat jako způsobilý výdaj předplatné. Navržená výše finančních prostředků Programu odpovídá minimálním požadavkům na zachování dostupnosti dosavadních základních komplexních informačních zdrojů VaV, jak plnotextových, tak citačních, včetně nezbytných informačních služeb a jejich aktualizací.

Připomínka: Je nezbytné, aby poskytovatel uvedl v materiálu (resp. v předkládací zprávě), z jakých zdrojů bude realizace Programu zajištěna, neboť ve vládou schválených střednědobých výdajích není Program zahrnut. Rada požaduje, aby byly uvedeny předpokládané zdroje financování na celou dobu trvání programu.

V. Vztah návrhu Programu k Národní politice výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015

Rada hodnotí soulad a vztah návrhu Programu s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015 takto: Program je v souladu s Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015.

VI. Připomínky a doporučení

Rada si je vědoma nezbytnosti realizace programu, resp. potřeby zajistit pro aktivity ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích a takovou aktivitu podporuje, a to i přesto, že výdaje na Program nejsou zohledněny ve střednědobých výdajových rámcích státního rozpočtu. Pro realizaci a schválení vládou je však nezbytné, aby poskytovatel v materiálu definoval, z jakých finančních zdrojů jeho rozpočtové kapitoly bude Program realizován, a to na celou dobu jeho trvání.

Rada dále požaduje zohlednit připomínky uvedené v části IV.1. tohoto stanoviska, vztahující se k délce trvání programu, způsobu dosažení cílů programu a omezení skupin potenciálních příjemců.

VII. Závěr

Rada

- ~~a) doporučuje poskytovateli předložit návrh programu vládě se zohledněním připomínky Rady,~~
- ~~b) doporučuje vládě materiál schválit ve znění se zohledněnou připomínkou.~~
- a) doporučuje poskytovateli předložit návrh programu vládě se zohledněním připomínek Rady,*
- b) doporučuje vládě materiál schválit ve znění se zohledněnými připomínkami. “*

V Praze dne 24. února 2012